

Bogu na čast,

GASILEC

bližnjemu na pomoč!

Izdaja odbor deželne zveze kranjskih gasilnih društev. — Urejuje tajnik Fran Ks. Trošt na Igu pri Ljubljani. — List izhaja poljubno po potrebi v nedoločnem času, vendar vsaj štirikrat na leto, in ga dobivajo člani zveze brezplačno. Oznaniła stanejo cela stran: 37 K 60 h, 1/2 strani 18 K 80 h, 1/4 strani 9 K 40 h, 1/8 strani 4 K 70 h, pri večkratnem natisu primeren popust.

Cesarja Franca Jožefa I. jubilejna ustanova

za v službi ponesrečene gasilce, oziroma njihove vdove in sirote. VIII. izkaz daril: Gasilci: Trzin 20 K, g. Kanalec, Prestranek 1 K, g. Mat. Stražišar, Dolenjavas pri Cerknici, 3 K, Gasilno društvo Postojna, mesto venca pok. g. Jos. Deklevu, 15 K. Gasilci: Mokronog, 5 K 60 h, Dol. Logatec, mesto venca pok. Fr. Jerinu, 5 K, Trošt, dobiček Gasilskega koledarja III. 10 K, in dobiček gasilskih znakov 6 K; na svatbi tovariša V. Ogorelca ml. zbirka 11 K, Iv. Debelak v spomin svoje ž pastorki Mici 5 K, skupaj 81 K 60 h. Prej izkazanih 5306 K 98 h, toraj do sedaj nabranega 5387 K 58 h. Zrno do zrna!

Zapisnik seje zveznega odbora dne 2. septembra 1909.

Navzoči: Fr. Doberlet, načelnik; Mat. Petrič, podnačelnik; Iv. Debelak, Fr. Lavtižar, G. Luser, Vinko Ogorelec, Jos. Smole, Ivan Rus, Iv. Toman, Jos. Tratar, odborniki in Fr. Ks. Trošt, tajnik. Odsotna sta bila Karel Mayer in Jos. Turk.

1. Načelnik pozdravi navzoče, proglasi sklepčnost in otvori sejo.

2. Tajnik poda letno poročilo, ki je ponatisnjeno v »Gasilcu« št. 3.

3. Rešijo se došli važni dopisi, dovoli se podpora enemu bolnemu gasilcu. Ena prošnja se zavrne.

4. Podelita se razpisani jubilejni ustanovi in sicer gasilcu Teodoru Faul v Skofji Loki in vdovi Ivani Lukan v Horjulu.

5. Tajnik poroča o 148 prošnjah gasilnih društev, ki so prosile za podporo iz strašno gasilnega zaklada za l. 1909. Stavijo se nasveti na deželni odbor.

6. Ogorelec nasvetuje naj se vodstvo obrne do kakega državnega poslanca, da na Dunaju stori potrebne korake o zadevi sankcioniranja postave sklenjene od deželnega zbora glede poviška prispevka zavarovalnic od 2 na 3%.

7. Za shod slovanskih gasilnih društev se določi — če se kaj posebnega ne pripeti — 14. in 15. dan meseca avgusta 1910.

8. Podnačelnik Petrič se spominja pred tednom umrlega dobrotnika gasilstva veleposestnika Jos. Dekleve v Postojni. V znak sožalja se vsi navzoči dvignejo.

Ko je bil dnevni red izčrpljen, zaključi načelnik ob 1/21 uri pop. sejo.

Odbor slovanske gasilske zveze

je imel dne 11. in 12. septembra 1909 svojo letno sejo v Brnu. V zvezi so zastopane danes: Češka, Moravska, Šlezija, Galicija in Kranjsko; skupno 5580 gasilnih društev s 157.560

člani. V zvezi še niso slovanska gasilna društva v Spodnji Avstriji, na Štajerskem, Primorskem in v Dalmaciji, katera štejejo tudi čez 1000 članov. Naloga odbora bodi, pridobiti v zvezo tudi ta društva.

Slovanski gasilski zvezi je zdaj predsednik Karel Vozáb, starosta moravske gasilske zveze, njegov namestnik dr. Zikmund Miczinski iz Veličke in tajnik Fr. Ks. Trošt, poslovodja kranjske deželne gasilske zveze.

11. septembra sta došla v Brno Slovenca Trošt in Petrič. Na postaji ju je sprejel starosta Vozáb in spremil v hotel »Slavija«, kjer so sploh stanovali vsi tovariši. Opoldne so dospeli Čehi: Mayer, Jos. Hubálek, Macháček, Michálek in Brazda; Šlezijanci: R. Ludwig, Juchelka in Stallmach; Poljak: Meissner; Moravani: Vilim, Hrab, Seha in drugi.

Ob polu 3 je imela sejo tehniška komisija. Vse prisotne je prijatelj Vozáb najsrčneje pozdravil. Tehnični komisiji je predsedoval Jos. Hubálek ker je bil predsednik R. Ludwig še na potu. Razpravljalo se je v tej seji o normalnih vijakih pri ceveh, o enotnem nastopanju pri vajah, o odstranitvi nepotrebni in neprimernih okraskov na kroju, kakor: razni čopi, kokarde, trakovi itd. Razni meči naj se odstrane popolnoma; za gasilca naj bode edino le sekirica. Vsako orodje naj se preizkuša, predno ga kupijo gasilna društva; posebno pa še brizgalne, cevi, lestve in plezalski pasovi. Sestav bodi povsod enak. Prijatelj Smekal je razkazoval razne vijake in in druge gasilske priprave, on je tudi referiral na drobno o parnih brizgalnah in ceveh. Prijatelj Mayer pripomni, naj se izda mali tehniški slovarček češko-poljsko-slovenski, ki bo dobro služil gasilstvu. Seja je trajala do 6. ure zvečer. Nato so si člani ogledali mesto. Nekateri so bili že dopoldne na glasovitem Špilbergu. Zvečer so se zbrali vsi v »Besednem domu« k bratskem sestanku, kateremu so prisostovale tudi nekatere dame. Bilo je nad 40 oseb.

Gospod dr. Hodač, predsednik doma pozdravi kot hišni gospodar vse navzoče. Odgovarja mu predsednik Vozáb in se mu zahvali na presrčnem sprejemu. Predsednik narodne jednote v Moravi gospod cesarski svetnik Máša pozdravi združene zastopnike slovanskega gasilstva. Zahvali se mu v slovenskem jeziku tajnik Trošt, spominja se obenem 40 letnice prostovoljnega gasilskega društva v Ljubljani, katero društvo je že pri seji na Dunaju po svojem zastopniku izrazilo nado, da bodi ob tej priliki l. 1910. slovanski gasilski shod v Ljubljani. Bratje smo si, sprejeli Vas ne bomo z bliščem in sijajem, a toliko bolj z odprtimi srei, kot rodne brate matere Slovanske. Slovani so se medsebojno sporazumeli. Prijetna neprisiljena zabava je trajala skoro do 11. ure zvečer.

V nedeljo 12. septembra smo se sešli k seji odbora, ki se je vršila v okrašenih prostorih »Gasilske posojilnice«, katera je v lastni hiši na Nadražni namesti. Ta je edina te vrste v Avstriji. V posojilniških posameznih sobah so bili

zbrani vsi uradniki in uradnice. Predsednik Vozáb kot ravnatelj posojilnice je razkazoval vso upravo. Na malem zajtrku je pozdravil zastopnike predsednik posojilnice Hynek Světlik. Prijatelj Vozáb otvori sejo in konstatuje sklepčnost, zapisnikarjem je bil imenovan prijatelj Šeha. Zapisnik zadnje seje v Pragi se ne prebere, ker je bil itak natisnjen v »Has. Rozhledech«. Prijatelj Vozáb poda letno poročilo. Obrnil se je do uprave raznih toplic za ugodnosti gasilcem, od katerih so nekatere odgovorile, da dajo znižane cene od 25 do 50%, a nekatere se še sedaj niso odzvale. Povabil sem vse zveze, da mi dapošljejo za sestavo statistične potrebne podatke; pripomnim, da se je kranjska zveza takoj odzvala. Prijatelja Trošta sem naprosil, da poroča o vzporodu seje v Ljubljani storil je to pismo, a danes bo podal spravo ustno, 14. avgusta t. l. sem vposlal zopet na ministrstvo prošnjo za državno subvencijo po 4000 K za l. 1909. Sestavila se je kronika slovanske zveze, ki jo vam tu predlagam na vpogled. Rešilo se je še več ali manj važnih dopisov z gasilskega in gospodarskega polja. Poročilo je bilo s pohvalo sprejeto in odobreno.

Zapisnikar A. Šehá čita zapisnik včerajšnje seje tehnične komisije. V zadevi enojnih vijakov govore Meissner, Ludwig in Hubálek. Sklene se počakati, kaj bo o tem pokazala skušnja in poročati pri seji v Ljubljani l. 1910. Prijatelj Meissner govori o preizkušnji parnih kotlov, a prijatelj Ludwig o udeležbi gasilcev pri desintekciji, o kužnih boleznih. Razgovarja se o električnih razsvetljavah in napravah.

Prijatelj Trošt poroča o seji v Ljubljani l. 1910. povodom 40letnice ljubljanskega prostovoljnega in gasilnega društva. Glavni dnevi slavnosti naj bodo 14. in 15. avgusta 1910. Dohod v Ljubljano soboto 13. avgusta popoldne, nedelja 14. zjutraj seja tehnične komisije in seja odbora, popoldne ogled mesta, zvečer koncert; ponedeljek 15. slavnostno praznovanje 40letnice, spreved po mestu, poklonitev mestnemu zboru, popoldan vaja gasilnega društva.

16. zjutraj odhod v Postojno, popoldne v Trst in iz Trsta po državni železnici na Bled, kjer je razdruženje. Natančnejši program se sestavi vzajemno z zvezo gasilnih društev kranjske in odborom prostovoljnega gasilnega društva v Ljubljani.

Sklene se izdati potovalni list s podobami Kranjske, klišeje preskrbi pr. Trošt pri sl. društvu za tujski promet. Vsaka zveza pa naj za udeležbo sama skrbi in naznani to pravočasno starosti Vozábu.

Pr. Michalek predlaga, da si zveze medsebojno brezplačno pošiljajo vse izdane tiskovine.

Predsedstvu se naroča, da stopi v stik z zvezami in društvi, ki še niso pri zvezi, a te povabi na ljubljanski sešestanek.

Ko je bil dnevni red izčrpan, so se podali zborovalci na slavnostni banket v hotel »Slavija«, ki ga je priredila prva češka posojilnica.

Pr. Vozáb napije v prvi vrsti lepi slogi in vzajemnosti z: Na zdar!, Czolem! in Na pomoč!

Pr. Trošt napije navzočim češkim damam.

Pr. Meissner pr. Vozábu, a Meyer pr. Světliku, pr. Michalek materi »Slavi« in pr. Hubalek udeležencem bodočega shoda v Ljubljani.

Pr. Vozáb se spominja očeta Palackega in lepe misli, katera se je rodila v Pragi, za združenje slovanskega gasilstva. K združenju so delovali bratje Mayer, Meissner, Trošt, tem trem veljaj moj srčni »Na zdar«.

Po končanem obedu so se začeli tovariši razhajati vsak proti svojemu domu. Nesli so zopet najlepši spomin na slovansko vzajemnost v Brnu s klicem »Na snidenje 1910 v beli Ljubljani!

Mehanična lestva. Vzdrževanje, uporaba, zabranitev nezgod.

Med najvažnejše orodje gasilstva, je prištevati tudi mehanično lestev. Nobeno orodje ne zahteva natančnejšega in previdnejšega vzdrževanja. Vsi deli te lestve, ki se nabavlja v raznih konstrukcijah morajo biti vedno snažni, da se jih

more rabiti vsakokrat brez nevarnosti, da more gasilec uporabljati lestvo pravilno strokovno. Lestva bodi spravljena v prostoru, ki ima lesena ali tlakovana tla in sicer vodoravno, prednji del sloni na kozi. Vsi deli in zgibi, kolesa in zavora, valji itd. naj se lahko mažejo. Pred mazanjem naj se odstrani stara mast in naj se suho obriljejo mastni deli s petrolejem. Večkrat, posebno pa po vsaki vaji in ognju je mehanično lestvo natanko pregledati po vodji plezalcev in ob prisotnosti mehanika, ali vsaj izbornega ključarja ali kovača. Strokovni pregledovalci naj dožene, ali je kaj zlomljenega, skrivljenega, ali so poškodovani lestveniki, klini itd., ali so še trdna platišča, pesta, obročne šine, ali niso zrahljani vijaki in če so dobro priviti, sploh pregledati ves mehanični sestav z največjo paznostjo, posebno izvlečilno stran, ako je mokra ali vlažna postala, da jo odvijte raz valja, dobro posuši in zopet navijete; pri tem pa ne sme biti vrv v spravišču napeta, ker tu mora biti razbremenjena.

Nekatere lestve imajo žične vrvi, jeklene gurte ali verige. Tudi te je do dobra preiskati, da se ne prezre niti najmanjša poškodba. Vse naj vodja in preglednik zapiše in potem poveljniku o tem poroča. Poprave naj se izvrše po strokovnjaku. Ko je lestva zopet v pravem stanju, se jo preizkusi preden se vporabi pri vaji ali požaru. Železni deli naj bodo vedno svitli, rje naj se ne trpi, lestveniki in klini naj se prevlečejo vsaki dve leti s firnežem.

Postava lestve za vporabo naj se ne izvrši prenapet, ali izvršiti se ima pod vodstvom vodje plezalcev. Na lestvo se prej ne sme, dokler se ni vodja prepričal o njej, da pravilno stoji. Lestva ne sme biti nikdar bolj poševno položena, kot do 70° in tudi ne navpičneje kot 70°. Pri nastavi je gledati na pravilno stransko navpično stoji. Zavora mora biti popolno privita, pri dvokolesnih lestvah se priporoča podložiti klin na obeh straneh.

Mehanična lestva naj tako stoji, da piha veter v hrbet na njej stoječim gasilcem. Več kot 2 do 3 možje ne smejo biti na lestvi. Eden stoji na spodnjih klinih, drugi v sredini mlazničar na sredini gornje lestve. Vsi trije se morajo zavarovati, da ne padejo s tem, da se zapnejo s karabinerjem. Lestva se ne sme tako obtežiti, kakor je pisano v tvorniškem ceniku. Plezalci naj stoji v sredini klina, ne pa na strani. Telesa ni nagibati ven čez lestvenik, saj mlazničar lahko desno in levo brizga, ne, da bi se stransko naslanjal.

Cev bodi zapeta po sredini lestve in vsaj na dveh klinih. Naj bo dovolj dolga in ne prenapeta. Dovolj veliki ustnik provzroči tudi, da se cev sploh ne trese ali pa prav malo.

Pri vsaki mehanični lestvi naj bosta v večjo varnost dva prosta močna droga, tako dolga, da se lahko zapneta čez polovico lestvine višine. Daljni del droga imej močno špico, gornji tope vilice. Kakor hitro se lestva postavi in raztegne, naj se oporna droga postavi. Pri vsakem stoj mož za nadzorstvo. To prepreči nevarnost, da se ne prevrne, jamči, da lestev stoji, obvaruje ljudi druge nesreče.

Če si kje naroče mehanično lestvo, naj se ne gleda preveč na ceno. Tvorničarju je treba podrobno poročati kako so visoke hiše, ali so ceste in ulice ozke, široke ravne ali hribovite.

Pripetilo se je, da se je pri nezgodi z lestvo delno dolžilo tvorničarja. Ko se je natančno pregledalo, se je doglalo, da lestva ni bila napravljena primerno krajevnim razmeram, legi hiš in cest itd., da tudi niso znali gasilci prav uporabljati lestve. Vse konstrukcije lestev vpodajajo veliko varnost, drugače bi bilo pač več nezgod. Ježiti pa se morajo človeku lasje, in nezaslišno je, kako se pri vajah vporablja mehanična lestev; da se pri ljudstvu »skaže«, se tveza človeško življenje. Proti takim razvadam naj merodajni faktorji energično nastopijo. Da se preprečijo nezgode, naj se gasilci nauče prave uporabe lestve in vadijo previdno, ker previdnost je mati modrosti.

Po Feur. Sig.

Nevarnost ognja kmetijskih pridelkov.

Vsakemu niso pristopne razne kmetijske knjige, ki obravnavajo važnosti za poljedelca, tudi ne ve o nevarnostih, ki jih često provzročajo kmetijski pridelki, zato si hočemo v

nastopnem nekoliko to stvar ogledati, katera bo važna tudi za gasilce, ki so večinoma kmetovalci. Vsaj po deželi je takih največ. Kot kmetovalec ume on obdelovati svoje njive, travnike in polja, ali razprava, o kateri govori nadpis, mu je čisto tuja, ker mu manjka strokovnih knjig ali pa tudi časa, da bi take temeljito proučeval. S tem pa ni rečeno, da ni poljedelcem poznati nevarnosti ognja kmetijskih pridelkov. Kako bi se pa branil požarni nevarnosti, ako ne ve, kje tista tiči, kako nastane in kako se je more ubraniti.

Najbolj nevarne snovi so gnojila, krma in pridelki žetve.

Za gnojilo služi kmetovalcem hlevski in umetni gnoj. Smešno se bode marsikomu zdelo, da bi bil hlevski gnoj kmetovalcem nevaren. In vendar je to resnica zakaj, dokler ni gnoj izpeljan utegne postati gnojišče pogubno zaradi ognja, ker če prihaja k notranji, iz kemijskih vzrokov nastali vročini (do 70 stopinj C) še zunanja gorkota, se lahko vname gnojišče. Ob ugodni okolnosti za razširitev ognja, postane tako vnetje torej lahko pogubljivo za kmetovalca, ki mu provzroči veliko škodo, če ni pravočasno pazil, da prepreči mogočo nesrečo.

Previdni kmetovalec bo glede gnojišča pazil na sledeče:

1. Gnojišče bodi v senci, da zunanja gorkota preveč nanj ne pritiska.
2. Pri gnojišču ne sme biti vročega pepela, suhega listja ali slame.
3. Prevelika množina žagovine se ne sme uporabljati za tvoritev samovnetljivega žveplena vodenca.
4. Previsoko nakupičeno in preobširno gnojišče se naj opusti.
5. Temelj samostojen.
6. Gnojišče bodi vedno vlažno.

Poleg navedenih točk je še posebno nevarno metati na gnojišče goreče žveplenke ali še tleče konce smodk, kar je čestokrat vzrok velike nesreče.

Nevarnejši od hlevskega gnoja je umetni, saj ga naši kmetovalci že dobro poznajo po različnih imenovanjih.

Umetnih gnojil ni smatrati za kako neživo snov, zato je so važne za poljedelce sledeče določbe:

1. Pri mešanju je treba previdnosti. Navadni gnoj se ne sme mešati z živim apnom ali tomasovo žlindro, tudi ne gvano ali kostne moke s čilskim solitrom.
2. Ako so pa mešanice na vsak način potrebne, se jih mora na polju izvršiti in ne na kupih pustiti.
3. Gnojila ene vrste morajo biti vedno ločena od onih druge vrste.
4. Vreče čilskega solitra se naj izpere.
5. Pri uporabi čilskega solitra se mora previdno ravnati z lučjo.

Vsa taka gnojila naj se varujejo pred mokroto.

Dokler so krmila sveža niso nevarna; nevarnost pa nastane pri suhih krmilih, ki se pa pri razdrobitvi še poveča. Prah iz nesnažnih žitnih zrn je celo razstreljiv. Krmila postanejo lahko nevarna, ako jih nakopičiš sveža. Ako izpostaviš suho krmo vlažnosti in ako pustiš dolgo ležati vlažno, se lako sama vname. Ako je bilo vreme slabo, ko si spravil krmo, ne stlači jo preveč, večkrat jo premešaj in ne nakopiči jo do strehe.

Zrna sicer niso tako nevarna, vendar je treba previdnosti, da se jih večkrat premeče.

Nesreča pa preti tudi po solncu, ako so v streho, pod katero je slama, seno, detelja itd. zaradi svetlobe vdela ne steklene plošče.

Zračni mehurji na poškodovanih steklih zbirajo prav tako kakor zbirajoče leče solnčne žarke na točko, kjer se vsled vročine lahko vnamejo gorljive stvari. Najbolje je, da vporabimo, če druge svetlobe ni, navadno steklo in še to prebarvamo z belo barvo ali firnežem.

Naj bi si vsak gasilec, pa tudi kmetovalec ta navodila zapomnil, v svojo in bližnjega korist.

F. Sig.

Vpliv treska (strele) na ljudi in živali.

Naraščajoče slučaje strele nam donša vsakoletna statistika. Vpliv te nebesne moči je redek in čeravno so od časa do časa poročila o posebnih pojavih pri blisku prišla v javnost, je vendar čudezni pojav električnega toka, ki prihaja iz hudournih oblakov, bolj raznovrsten kakor se sploh misli.

O jako čudnem pojavu se bere v časopisih, ki se je pripetil v Transvalu. Mladenič in tovorno živinče sta bila naenkrat od strele zadeta. Mladenič je prišel ob zavest in umrl čez tri dni, dočim je živinče mahoma poginilo. Človek in živinče sta imela več kosti polomljenih, tako človek hrbtnico in desno ramo, živinče pa hrbet. Vprašanje nastane, ali so te poškodbe izvirale naravnost od strele ali so nastale vsled padca. To se ni moglo pač takoj dognati. Opazovanja so dognala, da zamore provzročiti strela razne močne mehanske premembe.

Čudnejši so pojavi, kjer ni očitno nobena direktna poškodba in so le mali deli obleke in predmetov poškodovani, katere je imel ponesrečenec. So slučaji, kjer je zadeta oseba popolno nepoškodovana, ali zlata verižica je bila stopljena. Prav zelo čudni so vplivi treska, pri katerih je ostal prizadeti v stanju, ki ga je zaznaval v trenutku treska.

Tako se je pripetil slučaj, da je dohitel tresk osem delavcev, ki so pod hrastom južinali. Eden je držal v roki kozarec, ko je ravno hotel piti, drugi si je hotel kruha vložiti in tretji je z žlico zajemal pri skledi. V drugem slučaju se kaže ženska, ki je ravno hotela cvetko vtrgati. Dobili so mrtvo ali stoječo s cvetko v roki. Ti pojavi se razlagajo, da pod vplivom močnih električnih tokov, nastane smrtno otrpenje, da veliko število voltov strele provzroči da mišice trenotno otrpejo.

Podobnosti v tem so tudi v drugih smrtnih slučajih, n. pr. se je lovcu že čisto pripetilo, da so se nahajale živali v čudnem stanju, ko so bile ustreljene. Posebno redek je slučaj vpliva strele: slečenje trupla. Često se pripeti, da je vsa obleka, kot bi bila razstreljena od trupla odpadla. Pripetil se je slučaj, da je bil mož pod drevesom ubit, čevlji so se dobili, truplo pa je bilo popolnoma nago razen levega rokava dva metra od drevesa. Celi prostor naokrog je bil pokrit z raztrganimi kosi obleke.

Imenitni francoski zvezdoznanec Flammarion pripoveduje o pojavu l. 1898. Tri ženske, ki so na polju delale, so bile udarjene od strele, ena je bila mrtva, drugi nepoškodovani; ali bili sta ob vso obleko razen čevljev. Drugikrat je bil orač zadet, živinčeti kakor orač so bili mrtvi, čevlji so se dobili 30 m oddaljeni od mrtveca.

Ako si hočemo to razlagati, si moramo misliti, da vsled strele nastane takojšnje izhlajenje tekočine pod močnim razvojem pare. Analogijo k temu nam po možnosti poda znani pojav, da drevesu strela obeli in lub razmeče. Strele si tu najbrže išče pot po vlažnosti soka, kjer povzroči razlet vodna množina.

Daljni jako redki uspeh bliska so takoimenovane bliskovne podobe. Na truplih ubitih se čisto dobe čudne risbe, ki v največ slučajih kažejo podobo drevesa. Ker se ravno v bližini največ nesreč pripeti, je možno, da je tu podoba drevesa; drugi zatrjujejo, da te podobe kažejo razrastke električne iskre.

Strele ima pa tudi, čeravno je to skoro neverjetno, koristne vplive in je bila v marsikateri boleznih dober zdravnik. Neki gostilničar, ki se je vsled revmatizma le težko pregibal s palico, je bil izboljšan vsled strelnega udarca, da ni palice nikdar več rabil. Ravno proti revmi je večkrat tresk dobro vplival. Takih slučajev je vse polno ali vsi se ne posrečijo, marveč provzročijo pa kako drugo, čeravno ne smrtno poškodovanje.

Gasilske preizkušnje povodom zborovanja avstrijskih tesarjev na Dunaju dne 28. septembra 1909.

Omenjena dne so se vršile razne gasilske preizkušnje vod vodstvom načelnika Müllerja v bližini državnega mostu čez Dunav. Smoter teh preizkušenj je bil, razne

stavbene snovi preizkušati o vzdržljivosti napram požaru, preizkusiti stavbarstvu spadajoče tesarstvo pri požarih, v navodilo za požarno-policijske uradne odredbe.

Desno od državne ceste na Traviškem dolu so napravili mali lični hišici. Črez gladko s cementom ometane stene sta bila napravljena cimpra. Na straneh so bila omrežena okna, vrata, deloma iz lesa, deloma iz železa, znotraj stebri in nove stopnice.

Kmalu po 9. uri je bilo dano povelje: »Zažgite!»

V hipu so bili plezalci na eni strani odprtem podstrešju večje hišice in so zažgali pod streho se nahajajoči kup lesa. Malo sekund so že vzplamtele s petrolejem napojene treske. Med morečim dimom zvijali so se rudeči plameni vedno bolj kvišku. Dolgo so se protivili leseni tramovi, končno so začeli tleti in goreti. Že so goreli špirovci, ki so nosili s terom namočeno lepenkasto streho, in tudi stebriči cimpra so se začeli podirati, pa strešna s terom namočena lepenka je vztrajala proti plamenu. Šele črez pol ure, ko je znotraj vse zgorelo, je začelo kapljati od lepenke in je ta začela goriti z malim plamenčkom.

Dozdevano razširjenje ognja v notranje hišne prostore, čeprav je ta že celi cimper uničil, se ni hotelo pojaviti. Morali so to gasilci storiti, da so metali goreče ogorke v notranjščino in vendar ni hotelo goriti. Ko je gasilec na gibljajoči lestvi od zunaj odtrgal nekaj stenskih dil, da je nastal preprih, pojavil se je gosti dim, ki je naznanjal, da v notranjem gori. Proti 10. uri, 47 minut po vžigu, je naznanil poveljnik, da je začela goriti oprava mansardne sobe, po 51 minutah je padla lesena postelja; s petrolejem napojena miza pa še ne gori. Po poldrugo uro trajajočem požaru, je dal načelnik povelje za gašenje. Od dveh strani se je začelo gasiti in v malo minutah je bil ogenj uničen.

Temu je sledil učinek preizkušnje.

V notranjščini hišice so bile razne stopnice iz mehkega in trdega lesa, kamenja in železa. Največ so prestale hrastove stopnice. V sredi plamenov so ostale skoro nepoškodovane. Tudi novodobne prevleke stebrov iz lesnovolnega kamna in cementnega lesa so bile preizkušene. Dozvalo se je, da lesene stene, prevlečene s cementom so vztrajale, kot kamenite in opečne stene.

Končno se je preizkušalo streho na drugi hišici, katera je bila krita z različnimi kritbami. Mala dolga hišica je bila v presledkih z raznim materijalom pokrita. Bila je: navadna slama, impregnirana slama, navadne in impregnirane skodle, opeka, skrilje, eternit in strešna lepenka.

Na povelje so se zažgale v podstrešju nahajajoče se treske in v malo trenutkih je pokalo in prasketalo kakor v veliki peči. Najmanjši odpor je pokazal eternit. Še preden je začela goriti slama, razpočil je eternit z močnim pokom kot steklo in celi kosi so leteli v zrak. Šele potem je začela goriti slamnata streha. Nato se je zrušila opečna streha, skodlasta streha gori, skriljce so pokale. Impregnirana slama je začela le tleti, impregnirane skodlje in lepenka so se pokazale skoro negorljive, bile so čez pol ure skoro nedotaknjene.

Interesantna izkušnja posebno za stavbne veščake in gasilce je bila prav poučna in je trajala skoro tri ure.

Tatovi v kleti.

Kaj vse ne stori gasilec za bližnjega in kako se ga porabi za vsa mogoča dela, nam pove sledeča smešna dogodbica.

Pirjec je bil čudak cele krajinske vasi. Ni se mogel prilagoditi novostim časa; živel je še za sto let nazaj. Po železnici se še nikdar ni peljal, branje in pisanje mu je bilo tuje in nepotrebno, zato se pač tudi ni ogreval za gasilstvo, ki se je osnovalo v kraju. Ko so prišli k njemu, bogatemu Pirjecu, prositi prispevka za brizgalno, se je odrezal, da on ne potrebuje gasilcev, on plača svojo zavarovalnino — čudo, da je bil zavarovan — in potem je vse dobro.

Med raznimi drugimi lastnostmi je bila Pirjecu največja, da je dobro rad jedel in pil; ali s tem je imel smolo.

Pred prazniki si je vkletil sodček prav dobrega vina, ali zjutraj ga ni bilo več. Ko so bile gnjati najlepše rumene v dimniku, so mu jih lopovi odnesli. Težko je bilo sicer Pirjecu to ali potolažil se je. Da bi se kolikor možno v bodoče zavaroval proti tatovom, stopi nekega dne k sosedu Curku, kateri je bil vrl gasilec, in ga prosil pomoči, da bi mu bil za stražnika vsaj nekaj noči, ker misli zopet zaklati dva lepa prešička, a sam ne more stražiti vse noči. Curek se je vdal za dobro plačilo, za kolino, katero je potreboval, saj ni imel ščetinarja sam za klati.

Šesti dan potem, ko je Pirjec imel lepo meso v kleti, ga Curek zbudi ob eni uri ponoči in mu naznani, da so v kleti tatovi.

Pirjec hitro vstane in se s Curkom posvetuje, kaj bi bilo storiti. Hitro stopi; nato pa pride par prav krepkih mož, ki privlečejo iz Curkove šupe malo brizgalnico, ker v kraju še niso imeli gasilarnje. Dva zastražita vhod — edina vrata, in Cmurek se postavi z mlaznico pred mrežnato okno. Krepko so začeli brizgati in dva tatova v kleti sta bila kmalu vsa dobro premočena. Ker skozi zastražena vrata ništa mogla, sta mislila pobegniti pri oknu; pa sta slabo naletela. Po dolgem dobrem tušu so vendar tatova izpustili in oddali oblastniji. Pirjec pa je imel odslej mir pred tatovi, postal pa je vnet podpornik gasilstva.

Novice.

Gasilski koledar za l. 1910. je izšel in se dobiva lično vezan po 50 h in poštnino pri M. Gerber-ju v Ljubljani. Koledarček ima letos podobo in životopis zaslužnega načelnika postonskega prostovoljnega gasilnega društva in podnačelnika gasilske zveze tovariša Petriča. Poleg koledarske vsebine za leto 1910, se nahajajo še poštne določbe, statistika kranjskih gasilnih društev, črtice o slovanski gasilski zvezi, gasilstvo na Štajerskem (slovensko), Primorskem, Dalmaciji, Bosni in Hercegovini. Dalje pravila za prostovoljna gasilna društva, vzorci za prošnje iz stražno-gasilnega zaklada, zapisnik za vaje in oznanila. Čisti dohodek koledarja je namenjen „Cesar Franc Jožefa I“ ustanovi za onemogle gasilce njihove vdove in sirote. Gasilci sežite ročno po prav cenem koledarju naročajte ga v obilnem številu, da bo zaloga prej prodana, to bode najboljšo bodrilo za nadaljni obstoj koristne knjižice.

Gasilske znake ima vedno v zalogi zvezni tajnik in stane komad le 50 vinarjev. Ti znaki so prav pripravi kot zaponka na navadni obleki; po njih se spozna gasilca, tudi so pripravni za podporne člane.

Ob koncu leta 1909 šteje naša zveza 164 prostovoljnih gasilnih društev, ki se porazdele sledeče: Okraj Črnomelj z 127 člani; Kamnik: 13 društev s 333 člani; Kočevje: 10 društev s 354 člani; Kranj: 19 društev s 642 člani; Krško: 10 društev z 272 člani; Litija: 6 društev s 161 člani; Ljubljana (mesto): 1 društvo s 82 člani; Ljubljana (okolica): 33 društev s 1006 člani; Logatec: 17 društev z 568 člani; Postojna: 11 društev s 290 člani; Radovljica: 24 društev s 789 člani; Rudolfovo: 12 društev 366 člani; skupaj 4990 članov. Od teh društev ni še plačalo letnega prispevka zvezi pet društev, druga so vsa storila svojo dolžnost.

Deželni odbor je priznal za leto 1909 podpore iz stražno-gasilnega zaklada nastopnim prostovoljnimi gasilnim društvom: Ljubljana 600 K; po 200 K: Ambrus, Mirna, Podkoren, Stara Vrhnika, Št. Peter pri Rudolfovem, Št. Vid pri Zatičini; po 150 K: Bela cerkev, Bled, Dravlje, Kašelj, Kropa, Ledine, Ljubno, Mirna peč, Moravče, Postojna, Ribno, Stožice, Studeno, Sušje, Škofja Loka, Velike Poljane, Vodice, Žabnica, Jurjevica; po 120 K: Rudolfovo, Škofljica; po 100 K: Begunje, Boh. Bela, Boh. Bistrica, Breznica, Dolsko, Gameljne, Godovič, Gorje, Horjul, Spod. Idrija, Kranjska gora, Predoslje, Radovljica, Razdrto, Ribnica, Stob, Strazišče, Studenec-Ig, Sv. Križ, Zg. Šiška, Št. Vid pri Ljubljani, Tacen, Tomišelj, Trzin, Valta vas, Velika Loka, Vinica, Vižmarje, Vrbljene, Vrhnika; po 90 K: Trebnje; po 80 K: Zgor. Bernik, Bizovik, Bloke, Borovnica, Brezovica, Cerklje pri Kranju, Cerklje pri Krškem, Cerknica, Črni vrh nad Idrijo, Črnomelj, Dob, Dobljče, Dobračevo, Dobrava pri Bledu, Dol, Dolenja vas pri Cerknici, Dolenja vas pri Ribnici, Domžale, Dovje, Duplje, Hrušica, Idrija, Ilirska Bistrica, Iška loka, Jesenice, Ježica, Kamna gorica, Kamnik, Komenda, Koroška Bela, Kostanjevica, Kranj, Krka, Krško, Leše, Logatec dolnji, Logatec gornji, Lukovica, Mavčiče, Mengeš, Mokronog, Moste, Mošnje, Motnik, Orehovica, Pijava gorica, Pirniče,

Planina, Podpeč, Polhov gradec, Poljane, Preddvor, Radeče, Radeče, Rovte, Selce, Semič, Senožeče, Slavina, Sodražica, Sora, Sorica, Srednja vas, Stara Loha, Sv. Gregor, Šenčur, Spodnja Šiška, Šmarje, Šmartno pri Litiji, Štepanja vas, Št. Jernej, Št. Jurij pri Grosupljem, Št. Rupert, Toplice, Tržič, Vače, Velike Lašče, Verd, Vič-Glince, Voglje, Zagorje na Pivki, Zasip, Žiri, Žužemberk; skupno 14.700 K.

Vatrogasna zajednica je imela dne 17. oktobra 1909 svojo glavno odborovo sejo v Zagrebu. Poleg običajnih točk razpravljalo se je o nadaljnjem postopanju zajednice zaradi društvenih prostorov in o službi tajnika.

V Zagrebu se je ustanovila požarna straža iz poklica, ki jo bo vzdrževalo mesto. Dosedaj je bilo »dobrovoljno vatrogasno društvo« in v prostorih tega društva je imela tudi »zajednica« svoje prostore, katere zdaj izgubi. Vežbatelj društva je bil obenem tajnik zajednice in upravitelj gasilarne. Temu zaslužnemu članu hoče pa zajednica zagotoviti primerno bodočnost, da se ga s pomočjo hrvatske zemaljske vlade nastavi kot plačanega tajnika in in vežbatelja vatrogasnih društev v kraljevini. Dal Bog, da se zajednici nje lepi načrt v polni meri posreči, da dobi zaslužni g. Kolarič vendar primerno plačo vsaj sedaj v svoji osivelosti, saj se je moral vedno boriti za vsakdanji kruh.

Gasilno društvo v Št. Vidu nad Ljubljano je imelo dne 7. decembra 1909 svoj 22 redni letni občni zbor. Gasilcev ima 32, trije so med letom odšli. Požar nas je obiskal samo enkrat, pa je bil zelo nevaren; gorelo je v «Mizarski zadrugi», kjer je nad 50.000 K vrednosti v blagu in lesu. Ogenj je bil hitro omejen in pogašen da ni mogel zaloge uničiti.

Gasilci so priredili lepo veselico, katera je donesla 210 K 96 v čistega. Udeležilo se je florjanske sv. maše v Ljubljani in ustanovne slavnosti gasilcev v Podutikom. Odbor je imel 3 seje. Računski sklep je izkazal 430 K 35 v prebitka. Vrednost orodja po odbitku 5% in s hrambe je 8237,39 K, dolga je še 1606,87 K; lastnega premoženja imajo gasilci 6630 K 52 v. Po sedanjih dohodkih je upati, da se bode sedajni dolg v 4 letih poplačal.

V šentvidski župniji je 5 samostojnih gasilnih društev; te so: v Šent Vidu, Vižmarjih, Zg. Šiški, Dravljah in Podutikom. Vasi Gamelje-Staneče imajo svojo gasilno s hrambo s potrebnim gasilnim orodjem; so pa prideljeni gasilnemu društvu v Št. Vidu.

Sklenilo se je 2. januarja 1910 prirediti veselico s petjem, deklamacijo, tamburanjem in igro na dan 1. aprila.

Konrad Rosenbauer. Dne 13. novembra 1909 je umrl v Lincu po dolgi, mučni bolezni Konrad Rosenbauer v 54. letu svoje starosti. Pokojni je bil trgovec in tvorničar gasilskega orodja in priprav, ter obče znan tudi pri nas s svojimi izdelki. Dolgo let je bil spreten načelnik gasilnega društva v Lincu, ki se je pod njega poveljstvom krepko razvilo. Bil je načelnikov namestnik v gasilski zvezi Gornje Avstrijski in častni član mnogih gasilnih in drugih društev. Dne 15. novembra je bil pogreb, ki je pričal, kako so cenili Rosenbauerja, zaradi njegovega delovanja v gasilstvu.

Blag mu spomin?

Dne 1. decembra 1909 je praznovalo dunajsko poklicno gasilno društvo svojo 150-letnico. Dne 2. maja 1759 je izdala cesarica Marija Terezija stražno-policijski red, ki je podlaga dunajskega poklicnega gasilnega društva. »40 blapcev in gasilskih dni-narjev« poleg stavbenih rokodelcev je tvorilo tedanja gasilsko stražo, ki je imela že takrat konje noč in dan naprežene.

Stražno gasilski red izdan od cesarja Franca I. dne 31. decembra 1817 je bil za prejšnjim v veljavi do požara gledišča na Ringu. Po tem redu se je pomnožilo moštvo in napravili so se oddelki v predmestjih. Ogenj je naznanjal stražnik na stolpu sv. Štefana. Leta 1855. vpeljal se je brzojav iz stolpa do glavne straže. Leta 1884. je bil izdan sedanji stražno gasilski red, gasilstvo se je ločilo od stavbnega urada in postalo samostojno. Prvi poveljnik mu je bil France Zier, ki je 1. januarja 1895 umrl, njemu je sledil sedanji delujoči poveljnik Edvard Müller. Slavnost se je vršila bolj interno, povabljeni so bili pa tudi zunanji gasilski dostojanstveniki, a prezrlo se je skoro popolnoma prostovoljne gasilce dunajske, ki so že marsikaterikrat uspešno delovali. — Mar niso li to tudi tovariši in so ti kaj manj vredni, ki opravljajo vse delo prostovoljno in brezplačno, dočim, so poklicni gasilci dobro plačani. Župan se je sicer spominjal prostovoljnih gasilcev in jim izrazil priznanje in zahvalo. Čemu se jih je pa pri povabilu prezrlo?

Raznoterosti.

Ukradena brizgalnica. Nočni stražnik je opazil v malem mestecu na jznm Francoskem, da je gasilarna odprta in da je brizgalna ukradena. Poklicali je ljudi in so orožniki s temu zasledovali tatove. V bližnjem gozdu so dobili kolesa, a brez železja. Potem

pa so naleteli na brizgalno, ki je bila vsa razbita in orošana kovinskih delov ter seveda nerabna. Kaj si vse ne zmislijo zločinci.

Trideset ur pod plamenom. Dva strašna dneva je doživel gasilec Saifert v New Yorku. Delal je v četrtem nadstropju gorečega poslopja. Naenkrat se udere nadstropje in ga vzame s seboj v globino. Ko se je Saifert zavedel, je ležal med papirnimi balami v temnem prostoru. Skozi špranjo nad sabo je videl žareči plamen, čul je prasketanje ognja in lomljenje lesovja. Komaj se je zamogel ganiti v ozkem prostoru; brez pomoči je ležal in gledal v obupu plamen, ki se mu je približeval. Slučajno pride vodni curek skozi plamen in je curljal čez bale in špranje do živo pokopanega. S krepkim glasom je klical pomoči, a ni bilo odmeva njegovim obupnim klicom. Končno je z vso močjo teptal proti bali, ki je bila koncem nog. Ti udarci so mu rešili življenje. Ko je bil ogenj pogašen, so gasilci čuli udarce. Več kot petdeset mož je odstranjevalo razvaline, in po večurnem delovanju so se zamogli sporazumeti s podsutim. Po cevi so mu oddajali tekoče hrane in okrepcila. Ko so ga popolnoma oteli, je bil ves premočen, pa vendar brez težkih poškodb.

Ognjavarni osebni vagoni v Ameriki. V zadnjem času so se pripetili posebno v Ameriki slučajji, da so se užgali pri železniških nezgodah vagoni, kar ni le otežkočilo rešilnih del, ampak so bili tudi potniki ali poškodovani ali v veliki nevarnosti.

Železniške družbe so se odločile, da se omeji požar lesenih vagonov s tem, da se jih nadomesti z železnimi. Posamezne železnice v Ameriki so že vpeljale take vagonne in kakor je čuti so se ti dosedaj dobro obnesli.

Početakoma so bili pa vagoni vsled vročine solčnih žarkov nepraktični, ali temu se je odpomoglo s tem, da so se prevlekle stene in streha z azbestovimi ploščami. Iz pločevine narejeni pod, se pokrije s cementno plastjo.

Uvažujoči predlogi za obrambo ognja v hišah. 1. Ne zaupaj nikdar otrokom izpod 7 let in blaznim osebam odprte luči in žveplenk, tudi ne pusti takih samih brez nadzorstva v prostorih, kjer je ogenj ali luč.

2. Spravljaj žveplenke tako, da jih otroci ne morejo doseči.

3. Ogenj napravljaj le na kuriščih in ne raznašaj gorečega oglja, da bi ž njim zakuril v pečeh in na ognjiščih.

4. Ne polivaj nikdar petroleja ali špirita, da bi lažje zakuril.

5. Ne vporablaj bencina v prostorih, kjer je odprta luč ali ogenj, shranjaj ga vedno v dobro zaprtih prostorih.

6. Ne suši drv v bližini peči ali ognjišč.

7. Ne obešaj obleke in perila, postelj in enakega preblizu kurišč. Razdalja bodi najmanj pol metra.

8. Obrabljene snažilne cunje spravljaj varno ali pa jih sežgi, ker se rade vnamejo.

9. Ne nalagaj pod lesene stopnice drv, papirja, cunj in enakih stvari, ker v slučaju požara provzročijo sila dima.

10. Sveži pepel polij z vodo, ako ga nisi spravil v ognjavarne posode.

Napačna dobrota. Bogata družina je darovala gasilnemu društvu dragoceno zastavo, ki je bila to jesen blagoslovljena. Če se pomisli, da bi se za tisti denar veliko koristnega napravilo, se nam sili vprašanje: Ni li mogel poveljnik pri družini vplivati, da bi se vsaj koristna ustanova napravila? Darujoči družini bi pač bilo vseeno, kar bi društvu naklonila. Upamo, da se taka darila ne ponavljajo pogostoma. Čemu naj bo gasilcem zastava? Za gašenje je pač ne more rabiti.

Vpeljava usnjatih čelad ima čedalje več privržencev in vpe-ljujejo jih prostovoljna gasilna društva, ker so res boljše in praktičnejše kot kovinske ter se tudi tako hitro ne pokvarijo. Saj ni ravno vse dobro, čeprav se lepo sveti; kaj pa če se zanemari?

Stavka ognjegascv v Neapolju. Že dlje časa je vladalo med ognjegasci v Neapolju veliko nezadovoljstvo. Ker so bile njihove prošnje zama gleda povišanja plač. V Neapolju namreč nimajo prostovoljnega gasilnega društva, ampak imajo najete plačane gasilce. Ker se ni ugodilo zahtevam gasilcev, so začeli stavkati. Posredovanje njihovih častnikov in neapoljskega župana je bilo zaman. Častniki so morali bežati, da jih niso gasilci napadli; župana pa so izžvižgali. Na prefektovo povelje je nato zasedlo gasilni dom 60 orožnikov in 360 vojakov. Gasilska služba se je poverila mornariškemu gasilcem. Zanimiva je ta stavka v toliko, ker gasilci vedno hite, če izbruhne kje požar, v malih gručah gasiti in jih občinstvo navdušeno pozdravlja. Drugače pa se branijo zapustiti gasilski dom in odklanjajo tudi vsako hrano. Preteklo sredo pa je izbruhnil požar v nekem skladišču, v katerem je bilo za 12 milijonov lir blaga. Kljub temu, da je gasilcem odvzeta njihova služba, so vsi udrli iz svojega doma na cesto. Nekateri so se spuščali po vrveh skozi okna, drugi pa so skakali z balkanov na cesto. Pri požaru so delali s tako vztrajnostjo in junaštvom, da se je kmalu posrečilo omejiti požar. Pri gašenju se je sedem ga-

silcev onesvestilo vsled dima, eden pa je bil težko ranjen. Rešili so tudi iz ognja blagajno, v kateri je bilo pol milijona lir. Sedaj bo prišlo bržkone med gasilci in mestno upravo do sporazumljenja.

Segnitev cevi. Izraz »segnitev« cevi se ne rabi pravilno ali vendar je v navadi. Da bi cevi segnile, se ne pripeti, ker so prej nerabljive, ko hitro odpovedo. Cevi pa svoje delovanje odpovedo, ko se ne vežejo več posamezne niti in ko je začela plesnoba svoje delovanje. Kdaj torej nastopi gniloba, odpoved ali celo plesnoba? Ko je dostop zraka omejen. Ni ravno vzrok, da bi cevi bile v mokrem stanju; lahko odpovedo tudi v kolobar zvite cevi, če so v premalo zračnem, vlažnosti podvrženem prostoru, kakor one, ki se vsled nemarnosti mokre puste na motovilu ali celo na kupu, da se ne operejo in dobro ne presuše.

Kje cevi najhitreje odpovedo?

Na mestih, kjer imajo najmanjši dostop zraka, toraj na zgibih in vezavah. Kjer je cev na vijak, vezana z žico ali celo z vrstico, se najmanje posuši. Vrvica se sama napoji vode, in čeravno je na zunaj suha, ni suha pod njo se nahajajoča cev. Za vtesnjenje vijaka se rabi predivo, ki željno vodo srka, in cevi ni na notranji ne na zunanji strani prav suha. Čeprav se poveže z medeno ali bakreno žico, vendar je na tem mestu vedno nekoliko vlage, kakor ako se cevi pritrjuje na vijak s pomočjo valja. Če pritrjimo cev v vijak s pomočjo stavčnice, je cev tako stisnjena, da niti najmanjše mokrote ne pride do nje in na tem mestu ne bo odpovedala še manje segnila ali strohnela. Sicer pa bo glavno pravilo: Cevi, tudi če so suhe, naj se večkrat prezračijo; to se zgodi pri vaji, kjer se cevi odvijajo in navijajo, ne da bi se jih močilo.

Sukno in platno za gasilske uniforme v veliki izberi in razni kakovosti ima tvrdka Feliks Urbanc v Ljubljani. Pošilja vzorce s cenovnikom in plačilnimi pogoji brezplačno.

Rokavice in kravate za gasilce ima v zalogi tovariš Anton Leutgeb v Ljubljani. Tovariši, naša dolžnost bodi, da podpiramo zaslužnega gasilca. Cene so nizke.

Gasilski koledar za leto 1910.

uredil tajnik Franc Ks. Trošt je izšel in se dobiva
po 50 h komad pri M. Gerberju v Ljubljani.

Gasilci sezite po koledarju, čigar čisti dohodek je namenjen „Gasilski ustanovi“.

Naročila sprejema tudi zvezni tajnik.

J. S. Benedikt

Ljubljana, Prešernove ulice

tvorniška zaloga posamentirnega blaga
in raznih potrebščin za gasilna društva.

Naramnice za gasilce docela po postavnem predpisu.

Gasilske čepice z medenim ali tudi z zlato-
vezanim znakom.

Signalne vrvice, rokavne žnorige, rokavice, kravate itd.

Dobre konopne cevi, pasovi za moštvo itd.

Preskrbe se tudi vse druge potrebščine za gasilce po najnižjih cenah.

Za gasilna društva olajšalni plačilni pogoji; pri skupnem naročilu enakih vrst primeren popust.

Službeni red

in vadbeni predpisi za gasilna društva.

Priredil po A. C. Ahčinovem
zvezni tajnik Franc Ks. Trošt,

je izšel in se dobiva v Ljubljani pri M. Gerberju.

Cena vezanemu izvodu 70 h, po pošti 80 h.

„Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

Gradišče št. 4

priporoča slavnim županstvom ter vsem e. kr. in drugim javnim uradom svojo

popolno zalogo uradnih tiskovin,

slavnim hranilnicam in posojilnicam se priporoča tudi v izvrševanje hranilnih knjižic; slavnim narodnim in drugim društvom v izvrševanje vabil, pravil, plakatov, diplom, ki jih izvršuje v navadnem ali v večbarvnem tisku najokusneje.

Postrežba točna in solidna.

Cene zmerne.

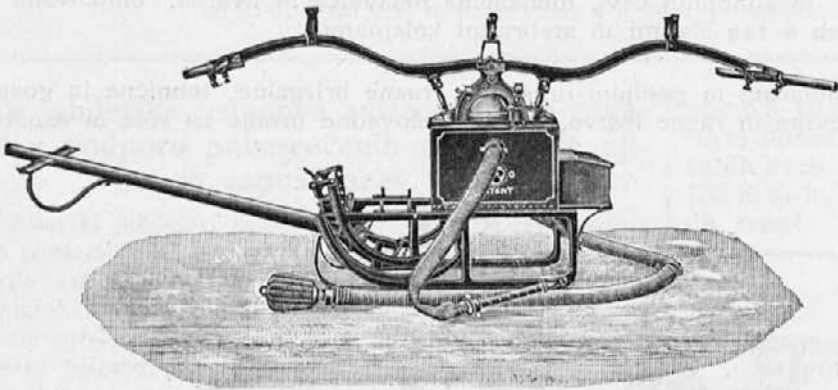
Strojnotvorniška družba „UNION“ na Dunaju.

(D. z o. z.)

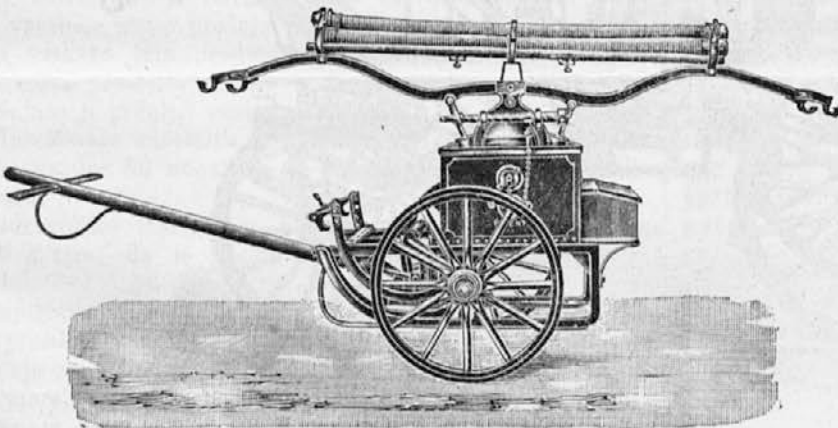
Pisarna in skladišče: Dunaj VIII/2, Hernalsergürtel.

Tvornice: Toplice in Sorgental na Češkem.

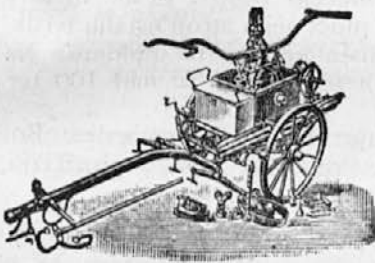
Novoustrojena patentovana sančna snemalna brizgalna s prosto se pregibajočo osjo in snemalnim kolesjem, najpripravnejša za hribovite kraje. En sam gasilec z lahkoto brizgo sname in zopet uredi.

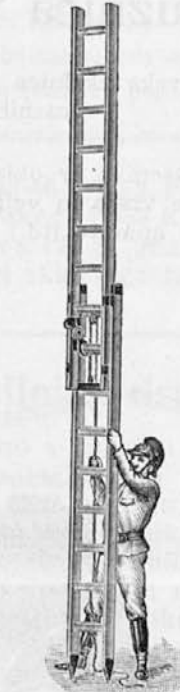
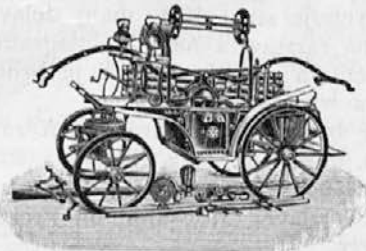
Kot sančna brizga.

Kot dvokolna vozna brizga.

Brizgalnice in vodonoši, dvokolesno in štirikolesne ali nosilne.

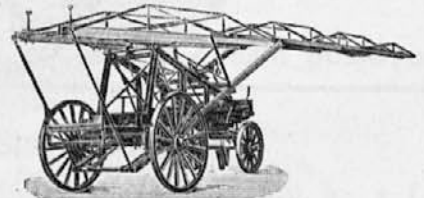

Raztegnjena.

Sklopljena.

Nosilne premikalne lestve.

Dvokolesne in štirikolesne premikalne lestve.

Strešne in kljukaste lestve.

Vsakovrstne osebne oprave.

➡ Cevi, konopne in lanene, sirove ali gumirane. Normalna spojila vijakov avstrijske gasilske zveze.

Popolna garancija! Nizke cene! Najuspešnejše delovanje! Lahki plačilni pogoji!

Ustanovljeno leta 1820.

Ustanovljeno leta 1820.

Priporočena tvrdka po češki zvezi gasilnih društev.

C. kr. priv. tvornica brizgalnic, hidroforov, sesalk, lestev, cevi in oprave za gasilce

Praga - Smihov

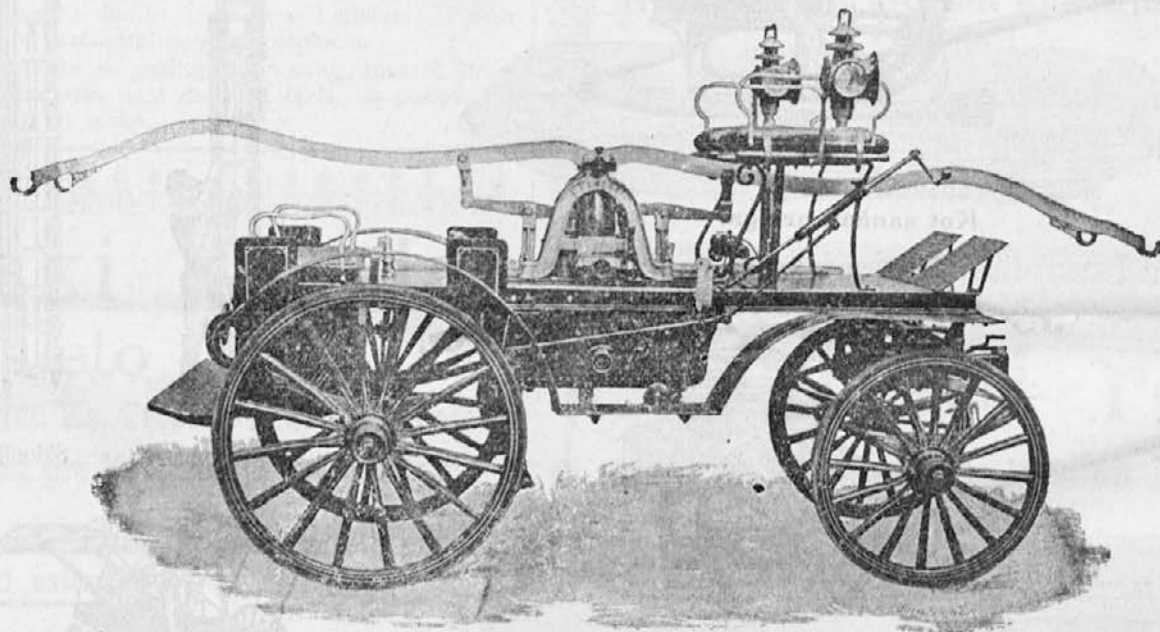
R. A. Smekal

Čeh blizu Olomuca

Podružnica v Zagrebu, Frankopanska ulica 9

Prva češko - moravska tkalnica lanenih in konopnih cevi, mehanična delavnica in livarna, odlikovana na raznih izložbah s 129 zlatimi in srebrnimi kolajnami.

Priporoča vsem c. kr. oblastem, občinam in gasilnim društvom, razne brizgalne, tehnične in gospodarske stroje vsake vrste in veličine, cevine in razne lestve, itd. — Telovadno orodje za šole in društva, motore, acetilinske aparate itd.

Najnovejši izum tvrdke R. A. Smekala so brizgalnice, ki zajemajo in mečejo vodo z desne in leve strani ter imajo ravnotež tako sestavljen, da potrebuje stroj 40% manj delavske moči nego stroji ostalih tvrdk. Ta izum je bil leta 1903. odlikovan v Pragi na razstavi z največjo nagrado: zlato kolajno in diplomo. Na Kranjskem, Primorskem, Štajerskem in Hrvaškem in ostalih deželah je prodanih teh strojev že nad 100 ter imamo od različnih gasilnih društev zelo laskava izpričevala.

Podružnica v Zagrebu je prodala takih brizgalnic na Kranjskem za kraje: Krško, Kostanjevica, Bohinjska Bistrica, Metlika, Senčur, Koroška Bela, Zgornja Šiška, Dravljje, Idrija, Predoslje, Sora, Štob, Trzin, Žabnica, Roytė, Velika Loka, Kamna gorica, Stožice, Valtavas in Št. Peter pri Rudolfovem;

na Štajerskem: Ojstrškavas, Gomilsko, Okoslavci, Možganjci in Prekopa,

na Primorskem: Kobarid, Idrsko in Bovec;

na Hrvaškem: Ravnagora, Delnice, Lipik, Dolnja Stubica, Požega, Kešinci, Samobor, Vrginmost, Lokve, Gradec, Ludina, Vrbovec, Koprivnica, Pakrac, Popovača, Stara Pažova, Dugoselo, Hlebenje in Sv. Ana.

Razen teh strojev izdelujemo zelo praktične male brizgalnice »univerzalke« na dveh ali na štirih kolesih, ki so za prvo pripomoč prav praktične, bodisi za gasilna društva ali pa za občine, ki imajo malo denarnih sredstev.

Dalje izdelujemo vse ostalo gasilno orodje in potrebščine kakor čelade, pasove, sekirice, ročne in mehanične lestve najnovejše vrste. Delavske in paradne obleke, čepice in gasilna znamenja po najnižjih cenah.

Občinam in gasilnim društvom olajšalni plačilni pogoji na obroke.

Za vse stroje se jamči pet let.